Ը. ՏԱՐԻ 2120 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՄԵՀԵԿԱՆ 1333–Հ. Տ. 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1891 – Ն. Տ. 19 ՓԵՏՐՎԱՐ 1891–ՀԻՃՐ. 9 ՐԼՃԷՊ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՌ ԵՒ ԹՂԹ ՏՊԱՐԱԿՈՒՆ ՏԵՂԻՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه غلطه نورادونکیان خانده آروملك
غزتهسی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասցեով Ղալաթիոյ գրասենեակի տարեկան	16
» » կիսամեայ »	80
» » եռամսեայ »	40
Գաւառաց » »	200
» » կիսամեայ »	100
Օտար երկիրների տարեկան գին	50
» » կիսամեայ »	28

Դուռը գրեալ լրագրաց համար ոչ մի ծանրութեան վարձ։ Եկեղեցական գրեանց համար կէս գրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

Ե. ԹՎԼԻՍ, 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԻԲԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վիեննայի լրագիրք կը գրեն թէ պուլկար կառավարութիւնը նպատակաւոր կը գտնուի Փիլիպէի կաթոլիկ արքեպիսկոպոս Մէնինի գերապայծառին, որ Արեւելեան Բուլկարիի մէջ ֆրանսական ազդեցութեան հակառակ կը գործէ իւր կղերային իրաւասութեան սահմանաց մէջ։ Այս արքեպիսկոպոս եռանդուն իտալացի հայրենասէր մ'է, և յաղոդած է գրաւել Արեւելեան Բուլկարիի բովանդակ կաթոլիկ ժողովրդեան վստահութիւնն, որ իբր տասն և չորս հազար հոգի կը հաշուի։ Հիմնած է մի քանի վարժարաններ, հիւանդանոցներ և այլ բարեգործական հաստատութիւններ, զորս կը կառավարեն իտալեան Քափուչին կրօնաւորք, որք 1835 թուականէն ի վեր կը գործեն Արեւելեան Բուլկարիի մէջ։

Իսկ ֆրանսացի քահանայք միայն մէկ դպրոց ունին Փիլիպէի մէջ, ուր կը յաճախեն իբր 100 պուլկար տղայք։ Ուստի, Արեւելեան Բուլկարիի կաթոլիկներն, որք ֆրանսական հովանաւորութիւն կը վայելէին, հիմա կը հրաժարին անտի։ Հանրապետական կառավարութեան Պուլկարիոյ նկատմամբ տասն տարիէ հետէ և մանաւանդ Ֆերտինանտ իշխանին գահակալութենէն ի վեր բռնած ընթացքին պէտք է վերագրել, կ'ըսէ Թ-ոյշին Վիեննայի թղթակիցն, Արեւելեան Բուլկարիի մէջ երեւցած այս հակաֆրանսական ձգտումը։ Հանրապետութիւնն հակապուլկար ընթացքի մը հետեւած է և կը հետեւի Ռուսիոյ հաճոյ լինելու համար։ բայց Արեւ. Բուլկարիի կաթոլիկներն հակառակ են այս ուղղութեան, և յանձն չեն առնուր իբրեւ կաթոլիկ վայելել Ֆրանսայի հովանաւորութիւնն, երբ Ֆրանսա Պուլկարիոյ ազգային կենսական շահերուն հակառակ ընթացք կը բռնէ։ Պալքանեան թերակղզոյ մէջ ֆրանսական ազդեցութեան նուազումն ուշադրաւ է, կ'ըսէ Թ-ոյշի թղթակիցն, երբ մտածենք թէ տասն տարի յառաջ ֆրանսական ազդեցութիւնը գերակշիռ էր այն կողմեր։

* *

ՖՐԱՆՍԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկարական լրագիրք առիթ չեն փախցներ ցաւ յայտնելու թէ ֆրանսական Հանրապետութեան նման լուսամիտ կառավարութիւն մը, սոսկ քաղաքական ակնկալութեան մը բերմամբ, պուլկարական իշխանապետութեան հակառակ ընթացքի մը կը հետեւի, տարբական իրաւունքներն անդամ ոտնակոխելով։ «Ֆրանսայի պէս հզօր ազգ մը այնքան կարօ՞ն է Ռուսիոյ բարեհաճութեան որ ամեն առթիւ կը հարուածէ պուլկար ազգին զգացումները, մինչ գերիշխան վեհապետութիւնը կը բարեհաճի թոյլատու և հաշտարար քաղաքականութիւն մը բռնել, և մինչ Ռուսիայէն զատ ուրիշ Տէրութիւնք վայելուչ ուղղութեան մը կը հետեւին իշխանապետութեան հանդէպ։»

Պուլկար լրագիրք ֆրանսական Հանրապետութեան ընթացքին դէմ իբրև ակներեւ հակապատկեր կը ցուցնեն իտալեան կառավարութեան ընթացքն, որ իւր ազատական սկզբանց կատարելապէս համաձայն կը շարժի, և գերիշխան Տէրութեան շահերն և Պերլինի դաշնագրոյն տրամադրութիւնները նկատելով հանդերձ, հաշտ քաղաքականութիւն մը բռնածէ Պուլկարիոյ հանդէպ, և քաջալերող հանդիսացած է իշխանապետութեան մէջ ակրող հանդարտ և կանոնաւոր ուղղութեան, ի բարգաւաճում պուլկար ժողովրդեան։ Ռուսիոյ մարքիզն այս մասին Պ. Քրիսիթի ազգական աւանդութեանց ճշտիւ հետեւող է, և այս առթիւ պուլկար լրագիրք ջերմագին շնորհակալութիւն կը յայտնեն իտալեան ազգին։

* *

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ՎԱՐԺ ԲԱՆՔ

Անցեալ տարի Պուլկարիոյ Ազգային ժողովը մէկ միլիոն ֆրանք քուէարկեց Մակեդոնիոյ մէջ պուլկարական վարժարաններու բացման և պահպանման համար։

Այժմ Սերբիոյ Ազգային ժողովը, Պուլկարներէն ետ չմնալու համար, կը քննէ կառավարական առաջարկ մը, որուն համեմատ 200 հազար ֆր. պիտի յատկացուի նոյն նպատակին մէջ սերբ դպրոցներու հաստատման և պահպանման։ Երկուց դրացեաց այս կրթական հոգածութեան արդիւնքը պիտի լինի քանի մը հազար աղքատիկ սլաւ տղաքներու (պուլկար թէ սերբ) ձրի կրթութիւն տալ։ Պուլկարք իրենց վարժարաններն յաճախող ամեն տղայքը պուլկար պիտի նկատեն, Սերբք իրենց կրթած ամեն տղայն իբրեւ սերբ պիտի կրթեն։ Սերբ տղայք պիտի գտնուին որ այս կերպիւ պուլկարանան, և պուլկար տղայք պիտի սերբանան։ Երբ ո՛չ պուլկար ո՛չ սերբ տարրն այժմեան ազդեցութիւնն ու կազմակերպութիւնն ունէին, յոյն տարրն իւր վարժարանաց մէջ կը յաջնացնէր անխիղճ ամեն սլաւ աչակերտներն, ինչպէս և ռումանացի կամ քուցօ-վլահ տղայքը։

* *

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ

ՌՈՒՄԱՆՔ ԵՒ ՍԼԱՒՔ

Մակեդոնիոյ այս քուցօ-վլահ տարրը մեծ կարեւորութիւն առած է ցեղային վիճաբանութեանց առթիւ որք ժամանակէ մ'ի վեր նորագոյն ազդուութեամբ մը տեղի կ'ունենան այս բազմատարր նահանգին ժողովրդոց ծագման, լեզուին և աւանդութեանց վրայօք։

Ռուման հեղինակներ կը հաստատեն թէ ռուման ազգին ծագումը մակեդոնական է։ այսինքն թէ ռուման ազգին նախահարք ապրած են Մակեդոնիոյ մէջ, և անտի ստուար գաղթականութիւն մը ժամանակաւ անցած է Դանուբէ անդին, և հոն հաստատուելով և ուրիշ տարրեր իւր մէջ ձուլելով, ձեւացուցած է այս աւուր ռուման ազգութիւնը։ Ռուման հեղինակներ այս կերպիւ կը հերքեն այն ընդհանրապէս ընդունուած կարծիք թէ հռովմայեցի լեգէոնք որք Դանուբի միւս կողմը բնակած են, ծնունդ տուած լինին ռուման ազգութեան։ Դակիա (Dacia, Տաչիա) հին անունն որ կը տրուէր այժմեան Ռումանիոյ ծագած է ո՛չ թէ ռուման լեգէոններէն այլ Մակեդոնիայէն գաղթող նախնի Ռումաններէն։ Հետեւապէս, Մակեդոնիոյ մէջ երեւցած Ուլահք ո՛չ թէ Ռումանիայէն հոն գացած հաստատուած են, այլ են Ռումաղոյք ռուման ազգութեան նախահարց։

Բայց Ցոյնք որ միշտ բազմաթիւ և ազդեցիկ գտնուած են Մակեդոնիոյ ծովեզերաց վրայ, և իրենց կը թուութեամբ և վաճառականութեամբ ընկերական կարեւոր դիրք վայելած են, իրենց հետ ի յարաբերութեան կամ իրենց ծառայութեան մէջ գըտնուող այս ուլահ գիւղացիները քիչ քիչ յունացուցած են, և ժամանակ անցնելով այս Ռումանք իրենց լեզուն կամ իրենց ազգութեան գիտակցութիւնը կորուսած և յոյն եղած են, արդէն անդամ գտնուելով յունական եկեղեցւոյ։ Ցորմէ հետէ ռուման ազգն իւր քաղաքական վիճակը կանոնաւորեց և նորոգ կազմակերպեց, գտնուեցան ռուման ազգասէրներ որք ուշադրութիւն դարձուցին իրենց այս հեռաւոր եղբարց իմացական վիճակին վրայ, և դաստուններ ղրկեցին, որք ազդուապէս մաքառեցան յունական կամ հելլենական ֆրօփէնդոյին դէմ։ Ռումանք բաւական դրամ գործածեցին իրենց մակեդոնացի ազգայնոց կրթութեան և լուսաւորութեան համար, և Ռումանաց այս գործունէութիւն բախելով Ցունաց գործունէութեան, մայրաքաղաքիս յունարէն և ֆրանսերէն լրագրաց մէջ յաճախ կծու վիճաբանութիւններ երեւցան ընդ մէջ երկուց տարբերաց։ Տեղային խնդիրներ ալ ծագեցան, զորս միշտ մեծաւ աչալրջութեամբ և անկողմնակալութեամբ տնօրինեցին կայսերական իշխանութիւնք։

Բայց երբ Պուլկարք ևս երեւցան դպրոցական ասպարիզին վրայ, նոյն գաւառաց մէջ մաքառելով յունական կրթութեան դէմ որ երկար ժամանակէ հետէ կը տրուէր պուլկար տղայոց, ռումանական վէճն առաջուան կարեւորութիւնը կորցուց, մանաւանդ զի Մակեդոնիոյ մէջ Պուլկարք շատ աւելի բազմաթիւ են քան Բուլաօ-վլահները։ Պուլկարական հերձուածէն և մանաւանդ պուլկարական իշխանապետութեան հաստատումէն ի վեր, պուլկար տարրը բնականապէս աւելի կարեւորութիւն ստացած լինելով, Ցոյնք իրենց բովանդակ ուշադրութիւնը Պուլկարաց կողմը դարձուցին, և ինչպէս ժամանակ մը Պուլկարք կը գանգատէին թէ Ցոյնք պուլկար տղայքը կը յունացնեն, Ցոյնք այժմ կը գանգատին թէ Պուլկարք կը միտին պուլկարացնել յոյն տղայքը։

* *

Այս վեճ նոր կարեւորութիւն մը առաւ կայսերական Պէրլինեան Դաշնադրութեան հետը պուլկար եպիսկոպոսաց Մակեդոնիոյ Խնդիրը, զէթ կրթական, իմացական, բարոյական և եկեղեցական կառուցին վրայ, դեռ եւս վերջացեալ չի կրնար նկատուիլ։ Բայց կայս. Կառավարութեան աշալրջութիւնն և անկողմնակալութիւնն հաստատիք են թէ խնդիրն ակադեմական բնութիւն մը պիտի ունենայ։ Դէթ այսպէս պէտք է յուսանք և մաղթենք։

* *

Զեռնակորայի իշխանն երկրին մէջ պատրաստ մը կ'ընէ իւր ժողովրդեան վիճակը մօտէն քննելու և նպաստ բաշխելու համար։ որովհետեւ Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ իւր սաստկութիւնն զգալի ընող ձմեռն այս տարի սովորականէն աւելի աղետաբեր է Պալքանեան երկրաց և մանաւանդ Սև Լերան մէջ։

* *

Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարն հելլէն դեսպաններուն պաշտօնապէս ծանոյց թէ կայս. Կառավարութեան և յունական Պատրիարքարանի միջեւ ծագած խնդիրը կարգադրուած է ի գոհութիւն եկեղեցւոյ և յոյն ազգին, ըստ որում կայսերական կառավարութիւնը բարեհաճած է չնորհել վաղեմի իրաւանց և առանձնաշնորհմանց վրայ հաստատել գլխաւոր պահանջումներն։ Հելլէն կառավարութիւնն այս մտօք գոհացուցիչ յայտարարութիւն մ'ըրաւ Երեսի։ Ժողովոյն մէջ ևս, խնդիրը փակեալ հրաչակելով։

* *

Նախարարապետ Պ. Տելեանիս Լարիսայի ընտրոտական շարժման մէջ գտնուելնուն առթիւ դատապարտեալ ամեն սպայները վերահաստատեց իրենց առաջուան զինուորական ատիճաններուն մէջ։ Իսկ Պ. Թրիքուփիսի հաւատարիմ կամ կուսակից կարծուող ամեն սպայք պաշտօնանկ կը լինին, և անոնց տեղ արդի նախարարութեան կուսակից զինուորականներ կը կարգուին։ Եւրոպեան լրագրիք, այս իրողութիւններն արձանագրելով, ցաւ կը յայտնեն որ Ցունաստանի մէջ զինուորական տարրը քաղաքական գործոց միջամուխ կը գտնուի և զինուորական պաշտօններ քաղաքական համոզմանց կը տարադասուին։

ԴԷՊԵՐԵՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Փեթերսպուրկէ կը հեռագրուի առ Թ-ոյշ, 11 փետր.

Մէկ երկու օր յառաջ, Փեթերսպուրկի քաղաքային պալատան սրահին մէջ ազդեցիկ Ռուսերու ժողով մը տեղի ունեցաւ, ընկերութիւն մը կազմելու համար, որ նպատակ ունենայ ռուս գիւղացւոց օգնել ի Կաւկասիա և ի Սիպիրիա գաղթելու։ Ընկերութեան յուն նպատակն է ուղղութիւն մը տալ ռուս գիւղացւոց գաղթարին և թափառական բնակդներուն, որով ամեն տարի կը պարպուին Մոսքուայի արեւելեան և հարաւ-արեւմտեան գաւառք և մեծ թշուառութեան կը մատնուին գիւղացիք։ Հարիւր հազարաւոր գիւղացիք ամեն գարնան գաւառէ ի գաւառ թափառիլ կը սկսին մշակական ուրիշ գործ գտնելու, և ճիշդ տեղեկութենէ և տեղափոխական գիւրութիւններէ զուրկ գտնուելով, չատնեղութիւն կը քաշեն։ Այս շարժումը կ'ուզուի կանոնաւորել, Ցայսոն և արդիւնաւոր ձեւ մը տալով այս տեղափոխութեանց, և ռուսական ընդարձակ գաղթականութիւններ կազմելով Կաւկասիոյ և Սիպիրիոյ մէջ։

Ի ԼՈՆԴՈՆ

Փետր. 1/13ի առաւօտուն Լոնտոնի հասարակութիւնը սոսկմամբ և զայրոյթով լսեց թէ Հուսայթչարլ թագին մէջ խառնակեցիկ կիներ սպանեցին և յօշոտեցին «Որոմայնահատ ճաքը» նոր եղեռն մ'ալ գործած է։ Այս անգամ ևս կին մը սպանած է, թէև յօշոտելու ժամանակ չէ ունեցած, հաւանօրէն մարդ վրայ հասնելուն պատճառաւ։ Ոճրագործին Որոմայնահատ ճաքը լինելը սա պարագայիւ հաստատուած է թէ այս զարելի ոճրագործ իւր զոհերու գլխոցին վրայ երկու շիլինոց մը կը դնէր, և այս անգամ թէև ժամանակ չէ ունեցած գլխոցն վրայ դրամ մը դնելու, բայց նոյն երկու շիլինոցն այն սենեկին մէկ ուրիշ կողմը գրուած գտնուած է։

Տասներորդ կինն է այս զոր կը սպանէ։ Լրագրաց մէջ նամակ հրատարակելով, խոստացած էր իրարու ետեւէ 12 կիներ սպանել և յօշոտել։ Որովհետեւ այս տասներորդ կինը չէ կրցած յօշոտել, չի գիտցուիր թէ հաշուի պիտի դնէ՞։ Անգլուսիկանութիւնն, ինչպէս միշտ, ոճրագործը կը փնտռէ տակաւին։

ԿԱՍՏՈՒԹՈՆԵԱՆ ՅԱՂՈՂՈՒԹԻՒՆ

Նորթէմփթընը, որոյ երեսփոխանէրն էին արմատականք Պ. Հէնրի Լաբուշէռ և հանգուցեալ Պ. Պրատլոյ, ծայրայեղ ազատական կեդրոն մ'է։ Երբ Պ. Պրատլոյ մեռաւ, Պահպանողականք գիտէին թէ դարձեալ Կաստոթոնեան մը պիտի ընտրուի, բայց ուզեցին իրենց կողմէ ընտրելի մը ներկայացնել, փորձելու համար Ժողովրդեան տրամադրութիւնը, թերեւս Կաստոթոնեանց մեծամասնութիւնը նուազեցնելու յուսով։

Կաստոթոնեանք հանգուցելոյն տեղ ընտրելի Ներկայացին Պ. Մանֆիլտ, որ Նորթէմփթընի կոչակարգական մեծագոյն տան գլուխը կը գտնուի, և Նորթէմփթընի բնակչաց մեծագոյն մասը կոչակարութեամբ կ'ապրի։ Պ. Մանֆիլտ վերջերս բաւական սաստիկ վէճ ունեցած էր դործաւորաց հետ։ Պահպանողականաց ընտրելին գործաւորաց ընտրողները կը համոզէր կայսրութեանց դէմ, աւուրչքի խնդիրներ խառնելով, մինչ անդին պահպանողական կուսակցակիցք Կաստոթոնեանց համար աննպաստ հետեւանք մը իրանական խնդրոյն վասն պիտի բռնէին։

Արդ, մինչ Պ. Պրատլօ 4,353 քուէով ընտրուած էր, ընդդէմ պահպանողական ընտրելւոյն որ 3,850 քուէ ստացած էր, այս անգամ Պ. Մանֆիլտ ընտրեցաւ 5,436 քուէով, մինչ պահպանողական ընտրելի Պ. Ճէրմէն 3,723 քուէ միայն ստացաւ։ այսինքն՝ Կաստոթոնեան մեծամասնութիւնն է 1,713 քուէ, եռապատիկն այն մեծամասնութեան որով երբեմն ընտրուած էր Պ. Պրատլօ, տեղական մեծագոյն ժողովրդականութիւն վայելելով հանդերձ։

Կաստոթոնեան լրագիրք իրաւամբ իբրեւ կարեւոր յաղողութիւն մը կը նշանակեն այս իրողութիւն։

Բայց աւելի մեծ յաղողութիւն մը կը հրճուեցնէ Պահպանողականներն և Միութենականներն։ — Իռլանդական կուսակցութեան անդարմանելի պառակտումն, և Փառնէլեան հերձուածին ևս քան զեւս յանդուգն ընթացքը։

ՄԷՍՈՆԻԼ

Աւստրիական յանուն Վիլհէլմ Կայսեր Պերլինի ֆրանսական դեսպանին ուղղեալ նամակը։

ՊԵՐԼԻՆ, 14 փետր.

Կայսր թագաւորն, օգոստափառ տէրս, հրաման տուած է ինձ տեղեկացնել Ձեր Վսեմութեան թէ ինք խորին վիշտ զգացած է անուանի հայրենակցիդ, Պ. Մէսոնիէի, մահուան գոյժն առնելով։

Նորին Վեհափառութիւն, նկարչին շնչաւորիկ ձրից վրայ իրաւամբ աքանչացող, հաճութեամբ կը տեսներ իւր գործոցը մէջ խղճամիտ արուեստագէտը, մեծ նկարագրի տէր մարդն, որ՝ իրեն ընծայուած զարմացական յարգանքին զգայուն՝ իւր դաստակներէն ոչ մին ի բաց կը դնէր՝ առանց իւր վերջին կարողութիւնն անոր վրայ ի գործ դնելու, իսկական հրաշակերտ մը դուրս բերելու համար։ Նորին Վեհափառութիւն նկատած է միշտ զՊ. Մէսոնիէ Ֆրանսայի և արուեստի մեծամեծ անհատներէն մին, ուստի և կը հաղորդակցի այն վշտին զոր վարպետին մահը կը պատճառէ իւր երկրին։ Թագաւոր կայսրը պաշտօն կուտայ ինձ աղաչել Ձեր Վսեմութեան տեղեկութիւն տալ այս մասին Ֆրանսական Ակադեմիային, որ միշտ պիտի կրնայ փառաւորուիլ ի չարս իւր անդամոց ունենալով Մէսոնիէ։»

Ստորագրած էր Զօր. կոմս Վէտէլ, թիկնապահ Կայսեր։

ԴԱՍԱՏՈՒ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Գաւառային կարեւոր կեդրոնի մը նորակառոյց մայր վարժարանին համար կը խնդրուի քաջ ֆրանսագէտ և բաւական գրաբարագէտ, պատմագէտ և չափագէտ դասատու մը, որ կարենայ աւանդել զարերս բնագիտութեան, տարրարանութեան, կենդանաբանութեան և բուսաբանութեան, կանոնաւոր վարժարանէ եկած լինի, Ուսումնական Խորհրդէն վկայուած, պարկեշտ վարուք, և ուսուցչական արուեստին վարժ։—Ամսական եօթն օսմ. ոսկի, ամեն ապահովութեամբք։

Դիմել առ Խմբագրութիւն Արեւելքի, առաւօտեան ժամ 2½ էն 5։ 3—3

152

ԹՈՒՐՔՕՆ ԴՐԱԽԵԼԻՔ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

«Պիտի քննեմ, պիտի տեսնեմ։ Հիմակուհիմայ պէտք է գիտնամ թէ մարդիզը քանի մը օրէն Բարիզ պիտի դառնայ թէ, ինչպէս երբեմն դերակոմն, իր սենեկապանին ձեռքով իրեն պէտք եղած բաները պիտի ընդունի։ Զարմանալի բան մը կ'ըլլար եթէ միևնոյն միջոցով յաջողէի հիմայ ալ։ Իրա՛ւ, ինչո՞ւ չէ։ Պ. դերակոմը չէ՞ որ այս ամենքը կազմակերպած է։ Որչափ ալ խորամանկ երեւայ, չեմ կարծեր որ իր չարութեանց պարկը նենդաւորութեամբ լցուած ըլլայ։

Առանց զգալու Կապիռօն Հօսման պուլվառն հասած էր։

Ինչպէս որ ըրած էր Լաֆէռի կոմսին տուներն եկած ատեն, գլուխը վեր վերցուց և հողմացոյցին նայելու պէս ըրաւ։ Յետոյ ժամացոյցը հանեց։

—Լաւ, մրմռաց, դեռ ժամանակ ունիմ։ Երթանք տիկին Տըլօռմի կառապանին հարցաքննութիւնն սկսիլ։

Եւ խորհրդածութիւնները դադրեցնելով, երագաբայլ յառաջացաւ դէպ այն տունն որուն դուռը կը պահէր հայր Շամինօն։

Ը

Ի ՔԼՕ-Տ'ԻՐԻՍ

Ինչպէս որ պատմեցինք, երկու աւազակներն, որք Օռօռն այնչափ յանդգնութեամբ առևանգած էին, Բարիզէն դուրս եկած էին Բլիներանքուռի դռնէն։

Ձիերը շարունակելով ընթանալ սրարշաւ, քուրէն և փողոցի կառքն, որ մօտէն կը հետեւէր անոր, շուտով հասան հանրային ճանապարհը։

Էրինէէն քիչ մը անդին, քուրէին ձին վայրկեան մը յամրաքայլ ընթացաւ, հաւանականաբար չան հեռու չմնալու համար փողոցի կառքէն, որ ճամբուն մէջտեղը կեցաւ։

Իսկոյն, մարդ մը, որ հոն կը սպասէր, մօտեցաւ Քօլիպռիի կառքին, դռնակը բացաւ, առանց բառ մը արտասանելու, և կառքին մէջ մտաւ։

Անմիջապէս երկու ձիերը նորէն սկսան արշաւել։

Մութը բոլորովին տիրած էր, խորին մթութիւն մը, անլուսին և անաստղ զոր թանձր մէգ մը աւելի կը խաւարեցնէր։

Երկու վառուած լապտերները տկար լոյս մը կը ձգէին կառքին ներսի կողմը։

Օռօռ, անկիւն մը կծկուած, գլուխն ուսին վրայ հակած, աչքերը կիսովին գոցած էր։ Կ'օրուէր երազի մը մէջ, մատաղ աղջկան հեշտալից երազի մը մէջ որ երկար ատենէ ի վեր սկսած էր, յաճախ կը վերսկսէր և երբեք չէր վարձնար։ Իր առջեւ, անշուշտ կը տեսնէր շնորհալից պատկերներու կուտակում մը, որովհետեւ ամեն վայրկեան անպատում քաղցրութեամբ ժպիտ մը կը պարտէր իր շրթանց վրայ։

Շատ անգամ, երբ մինակ կը մնար, Օռօռ այսպէս կը թաղուէր իր մտածմանց, իր երազոց մէջ։ Այն ատեն չէր վախնար իր բաղդը ծածկող այն քօղին ծայրը վեր առնելու։ իր միտքը կը թափանցէր անծանօթ, խորհրդաւոր և ահաւոր ապագային մէջ, կը հարցաքննէր զայն, և ապագայն, որ միշտ լի է գեղեցիկ խոստումներով ցորչափ երիտասարդ է մարդ, ապագայն կը ծածկէր իրմէ կեանքի հոգերը, դառնութիւնները, նեղութիւններն, ցաւերը, պատրանքները, յուսախաբութիւններն, և երջանկութիւնը միայն ցոյց կուտար որուն կը հետեւէին բոլոր երազուած ու բաղձացուած ուրախութիւնները։

Բայց ի Պուլօնեի անտառէն, Շանզ-Էլիզէէն, ուր յաճախ կ'երթար պտտելու, եւ գլխաւոր պուլվառներէն, Օռօռ, ինչպէս գիտենք, Բարիզի ուրիշ տեղերը չէր տեսած։ Անդամ մը միայն գացած էր ի Պաթինեօլ։ Թերեւս քաղաքին յատակագիծն իր ձեռքն անցած էր, բայց անշուշտ չէր կրնար ըսել թէ Պաթինեօլը Բարիզի հարաւային թէ հիւսիսային կողմը կ'իյնայ, եւ մանաւանդ թէ ի՞նչ հեռաւորութիւն կայ Հօսման պուլվառէն մինչեւ Տավի փողոցը։

Նոյն տեսողութեան պատրանքը տեղի ունեցաւ։ Զախ կողմն ալ ինչպէս աջը, ահռելի ուրուականներ, սարսափելի հրաշակերտներ կը վազէին ճամբուն եզերքէն կամ դաշտերու մէջէն։

Օռօռ մտքին չանցուց որ տարօրինակ ձեւեր ունեցող բոլոր այն մեծ տուներն, որ կատաղարար զիրար հալածել կը թուէին, ծառեր էին։

Եզական ապշութիւն մը զգաց որ սկզբնաւորութիւնն էր այն սարսափին զոր կը պատճառէ անծանօթ վտանգի մը մերձեցումն։

—Աստուա՛ծ իմ, ո՞ւր կը գտնուինք, ըսաւ խղդուկ ձայնով մը։

Քուրէին առջեւի ծիրանեփայլ տապակներէն մէկուն զարկաւ եւ կսմրեց։

—Լուի՛, Լուի՛,

Այն միջոցին, Լուի կը խորդար կապելային դահլիճին մէջ, եւ թշուառականը որ անոր տեղը նստած էր զգուշացաւ պատասխանելու։

Պատասխան չստանալով եւ կարծելով թէ կառապանը չէր լսած, նորէն զարկաւ եւ աւելի զօրաւոր ձայնով մը կանչեց։

—Լուի՛, Լուի։

Նորէն պատասխան չառաւ։

—Բնաջո՞ւր է արդեօք, մրմնջեց։

Բուռունգքները սեղմելով մեծ հարուածներ զարկաւ նորէն։

—Լուի՛, Լուի՛, պօռաց բարձր ձայնով։

Միշտ նոյն լռութիւնը։

—Օ՜հ, ըրաւ, դէպի միւս դռնակը նետուելով։

Նոյն տեսողութեան պատրանքը տեղի ունեցաւ։ Զախ կողմն ալ ինչպէս աջը, ահռելի ուրուականներ, սարսափելի հրաշակերտներ կը վազէին ճամբուն եզերքէն կամ դաշտերու մէջէն։

Օռօռ մտքին չանցուց որ տարօրինակ ձեւեր ունեցող բոլոր այն մեծ տուներն, որ կատաղարար զիրար հալածել կը թուէին, ծառեր էին։

Եզական ապշութիւն մը զգաց որ սկզբնաւորութիւն էր այն սարսափին զոր կը պատճառէ անծանօթ վտանգի մը մերձեցումն։

—Աստուա՛ծ իմ, ո՞ւր կը գտնուինք, ըսաւ խղդուկ ձայնով մը։

Քուրէին առջեւի ծիրանեփայլ տապակներէն մէկուն զարկաւ եւ կսմրեց։

—Լուի՛, Լուի՛,

Այն միջոցին, Լուի կը խորդար կապելային դահլիճին մէջ, եւ թշուառականը որ անոր տեղը նստած էր զգուշացաւ պատասխանելու։

Պատասխան չստանալով եւ կարծելով թէ կառապանը չէր լսած, նորէն զարկաւ եւ աւելի զօրաւոր ձայնով մը կանչեց։

—Լուի՛, Լուի։

Նորէն պատասխան չառաւ։

—Բնաջո՞ւր է արդեօք, մրմնջեց։

Բուռունգքները սեղմելով մեծ հարուածներ զարկաւ նորէն։

—Լուի՛, Լուի՛, պօռաց բարձր ձայնով։

Միշտ նոյն լռութիւնը։

—Լուի, կեցէ՛ք, կ'ուզեմ, կը հրամայեմ։

Հնազանդելու տեղ, Լուի, այնպէս կարծելով թէ ձին շատ արագ չէր ընթանար, մտրակին ծայրն զգացուց անոր եւ քուրէն սկսաւ ցնորեցուցիչ արագութեամբ մը յառաջանալ։

Ցանկարծ, Օռօռի մտքին մէջ, երկիւղն յաջորդեց մտահոգութեան։ Ահռելի կերպով գծգռուեցաւ եւ սկսաւ դողալ։ Ի զուր կը ջանար խելքը գլուխը ժողվել և կը փորձէր սիրտ առնել, ամեն տեսակ վախեր կը պաշարէին զինքը։ Հուսկ ուրեմն հասկցած էր թէ այլ ևս բարիզի մէջ չէր գտնուեր և թէ դաստիարակուհիէն բաժնուելէ ի վեր Հօսման պուլվառն երթալու համար պէտք եղած ժամանակէն չորս հինգ անգամ աւելի անցած էր։

Բայց ինչո՞ւ Լուի Բարիզէն դուրս եկած էր։ Ինչո՞ւ այդ յիմար արշաւն աղջամղոց մէջ, ճամբու մը վրայ որ անծանօթ էր իրեն։ Կանչած էր կառապանը, ինչո՞ւ պատասխան չէր տուած։ Ո՞ւր կ'ուզէր զինքը տանիլ։

Այս հարցումները կ'ընէր ինքնին եւ դեռ ուրիշ շատ մը հարցումներ ալ, առանց կարենալու ոչ մէկուն պատասխանել։ Բան չէր հասկնար։

—Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա, գոչեց սարսռալով։ օ՜հ, կը վախնա՞մ կոր, կը վախնա՞մ կոր։

Իր զարհուրանքը բնազդական էր եւ ո ևէ չվտանգի մը նախազգացումը կը սիսէր ունենալ։

(Շարունակէն)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ա.մեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ի ներկայութեան կրօնական ու Քաղաքական ժողովոց ատենապետներուն։

Ժողովն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց Կիլիկիոյ վիճակին գործոց վրայ և այս մասին ինչ ինչ կարևոր տնօրինութիւններ ըրաւ։

Նկատողութեան առաւ Վանայ թեմական գործոց վիճակն ինչպէս նաեւ այդ առթիւ Վանէն եկած բողոքագրերն և յետ երկար խորհրդակցութեանց Վանայ քննիչ և Պատրիարքական փոխանորդ կարգեց Կրօնական Ժողովոյ անդամներէն Արժ. Յովսեփ Ծ. վարդապետ Այվազեանն, որպէսզի Վան երթալով հարկ եղած քննութիւնները կատարէ ի մասին թեմական գործոց և պէտք եղածն ի գործ դնէ։

Միւս կողմէ՝ ժողովոյ այս որոշումն հեռագրաւ հաղորդուեցաւ Վանայ պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Թադէոս վարդապետի, ծանուցանելով միանգամայն որ ցժամանումն Արժ. Յովսեփ Ծ. վարդապետի, թէ՛ ինք և թէ՛ տեղւոյն վարչական ժողովը չհեռանան իրենց պաշտօնի դիւրութէն։

Տրապիզոնի դաւառական ժողովն վիճակին առաջնորդ ընտրած ըլլալով գիր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, ժողովն օրինաւոր դատ կատարուած ընտրութիւնն և վաւերացոյց զայն։

Տնտեսական Խորհուրդն եւս երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ և զբաղեցաւ այլ և այլ հաշուական խնդիրներով և ի մէջի այլոց վաւերացուց եէնիքիւղի ու Գուրուչէշմէի եկեղեցիներու մատակարարութեանց հաշիւներն և որոշեց նոյն եկեղեցեաց բակերուն մէջ կախել այդ հաշիւներն ի տես թաղեցւոց։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖԷՆԴԻ ՖՆՏՔԼԵԱՆԻ

Հանգուցեալ Յարութիւն էֆ. Ֆնտքլեան 62 տարեկան էր և իբր 30 տարիէ հետէ կը պարապէր մանիֆաթուրայի վաճառականութեամբ, շարունակելով ու հետզհետէ զարգացնելով իւր հօրմէն՝ Հաճի Պողոս աղայէ իրեն ձգուած առևտրական տունն։ Այս վերջինը՝ Եւրոպիոյ հետ առևտրական յարաբերութիւն հաստատող հայ վաճառականաց առաջիններէն մին եղած էր։ Իւր որդին, թէպէտ ուսումնական մը չէր, բայց կը ընուր այդ թերին իր աշխատասիրութեամբ և մանաւանդ իր ուսումնասիրութեամբ՝ որովհետև դատարկութիւն մը տուաւ իւր զաւակց։ Երկու տարիէ հետէ, հիւանդութեան եւ ծերութեան պատճառաւ քաշուած էր գործէ, եւ իւր որդիք կը շարունակէին յառաջ վարել իր առևտրական տունը։

Հանգուցեալը երկար ժամանակ Պէշիկթաշ բնակած ըլլալով, Հոգաբարձուի և Թաղ. Խորհրդոյ անդամութեան պաշտօններ վարած է անդեռանդեամբ եւ անձնուիրութեամբ։ Նոյնպէս ժամանակաւ անդամ եղած է Դատաստանական խորհրդոյ։

Ցերիգիւղի եկեղեցւոյն, որու պարտիզին մէջ ամփոփուեցաւ հանգուցեալին մարմինը, հիմնադիրն եղած է իւր հայրը՝ Հաճի Պողոս աղա, և հանգուցեալն ու համայն Ֆնտքլեան ընտանիքը միշտ նպաստած են յիշեալ եկեղեցւոյն բարեգործութեան։

Այրի տիկին Յ. Ֆնտքլեան և իր զաւակունք հրապարակաւ իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որք ներկայ գտնուած են հանգուցեալ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Է. Ֆ. ՖՆՏՔԼԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդիսին և այս առթիւ իրենց ցաւակցական դիւցմանց հաւատիքն արտայայտած։

Այս աւուր Մէրզիֆոնի մէջ կը կարդանք թէ եէտի Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ մէջ պատսպարեալ երկու որբ հայ աղջկունք, մին 15 տարեկան եւ միսն աւելի փոքր, նախընթաց գիշեր կերպով մը հիւանդանոցէն փախչելով բերդէն դուրս կը թափառին եղեր, երբ հոն գտնուող Բէժիի դէտերու կողմէն տեսնուեր եւ իրենց փափաքանց վրայ ոս տիկանութեան Դուռը ղրկուեր են։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Առ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց Նիկոմիդիոյ.—Սացանք Ձեր պաշտօնական նամակը։ Ցնծք կարդ. հրատարակել զայն, վասնզի ուրիշ լրագրաց մէջ գրուած տեղեկութեանց կամ յօդուածոց հերքումը «Արեւելքի մէջ հրատարակելու սովորութիւն չկայ։

Առ Ս. Մ. Ք. Հայրապետակէ.—Ցղեցէք Ձեր խոստացած պատմական յօդուածը։ Նիւթը շահեկան կ'երեւի։ Երբայ հրատարակութիւն, մանաւանդ եթէ հակիրճ ըլլայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Մուսուլի Պաղեան դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իսրահիմ պէյ, նախկին փոխ-գայմագամ Մէճիտիէ դաւառակին։

Պերութի Պէնի Սապ դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սալիհ էֆէնտի։

Եէմէնի Սուպիա դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Շերիֆ Հիւսէյին փաշազատէ Զէյտ էֆէնտի։

Հալէպի Բազարճիք դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Հաղդը պէյ, գայմագամ Էնտրիսէ դաւառակին և նմա յաջորդեց Պիզալ նախորդ գայմագամ Հաֆիզ Օսման էֆէնտի։

Բուսէլիի Գազասկէր Մէհմէտ Նէճիպ էֆէնտի, որուն պաշտօնավարութիւնը կաւարտի ներկայ արաբական ամսոյ վերջը, կայս. հրամանաւ՝ այս տարուան համար վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզու դրամատէրներէն Պ. Տանիէլ Օզպրիզէի։

Ի ԿԱՑՍ. ՊԱՂԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Բարձր. Սպարապետն երէկ առաւօտ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմեց ի Բ. Դուռն և կարդալով կառավարական պաշտօնատանց կողմէ կատարուած գնումները միացնելու մասին ներկայացեալ ծրարները ինչպէս նաև Հալէպէն ի Պիրէճիկ երկաթուղի մը շինելու համար Պ. Սոլամ կողմէ խնդրուած մենաշնորհին վերաբերեալ գրութիւններն, խորհրդակցութիւններ կատարեց, սակայն որ և է որոշում չտուաւ։ Ուրիշ կարեւոր խնդրոց համար իւր տուած որոշումները տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

—Նախարարաց Խորհրդոյ ի նիստ գումարուած պահուն Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Արիֆ պէյ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեց Ն. Վեհափառութեան ինչ ինչ հրամանները։

—Առաւարի Կուսակալութիւնը հեռագրաւ հրահանգ ընդունած էր թէ նահանգաց Իսարէի ժողովներու առաջին քարտուղարք արտօնութիւն ունի՞ն նոյն ժողովոց որոշումները պարունակող տեղեկագրերն ստորագրելու և կարծիք յայտնելու և թէ նահանգաց Մէջթիւզիֆները կրնա՞ն հսկել այդ առաջին քարտուղարներու և անոնց ստորագրած պաշտօնէից վրայ։ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղն, որուն յանձնուած էր այս խնդիրը, որոշած է թէ Իսարէի ժողովներու առաջին քարտուղարք որոշմանց տեղեկագրերը ստորագրելու և կարծիք յայտնելու իրաւունք չունին, այլ միայն ժողովոյ ատենագրութիւնները կրնան ստորագրել, թէ այդ առաջին քարտուղարք, ըստ որմադրութեան յատուկ օրինաց, Մէջթիւզիֆներու տրամադրութեան ներքեւ չեն և թէ դաւառներու թղթակցութեանց տնօրէններու և ժողովոց քարտուղարներու միջեւ կատարելի գործողութիւնք եւս այդ կարգին կը վերաբերին։

Ներքին գործոց նախարարութիւնն այս որոշումը հաղորդած է թէ՛ Առաւարի կուսակալութեան և թէ միւս կուսակալաց։

ՄԱՐՍՈՒԱՑԻՆ ՏՈՒՐՔ

Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է չնչել այն մէկ առ հարիւր մաքսաւորքն, որ Թուրքիոյ ծովային մաքսատանց մէջ կը գանձուի արտածեալ ապրանքներէ։

Այս որոշում ինչպէս նաեւ օտար տէրութեանց հետ վերակնքելի առեւտրական նոր դաշնագիրք ու սակագինքի գործադրութեան պիտի դրուին յառաջիկայ եղմտական նոր տարւոյն մէջ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԻՊՈՒՏՈՍՈՂԱՆՔ

Պետական Խորհուրդն, Արտաքին գործոց Նախարարութեան մէկ տեղեկագրոյն վրայ, նոր սակագին մը պատրաստած է այն տուրքին համար զոր օտար երկիրներ գտնուող օսմանեան հիւպատոսարանք կը գանձեն դատական և առեւտրական խնդիրներու նկատմամբ կատարուած գործողութեանց պահուն։ Այդ նոր սակագին, որով առնուած տրոց քանակութիւնն աւելցած է, Բ. Դրան մատուցած ըլլալով, Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նստին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ։

ԱՂՔԱՏ ՀՐԵԱՑՔ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

Վերջին օրերս աղքատ հրէից թիւը մեծապէս բազմացած է յերուսաղէմ։ հարիւրաւոր ընտանիքներ ա՛չ ուտելիք ունին ա՛չ բնակարան։ Մանաւանդ սպանիական աղանդէ իսրայէլացիք յետին ծայր թշուառութեան մատնուած են։ Այս ցաւալի կացութեան մէջ, Երուսաղէմի սպանիական հասարակութեան պատկանող քանի մը բարեսիրտ անձինք նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմած են քաղաքին երեւելիներէն Պ. Վալերոյի նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովն Եւրոպիոյ հրէից օժանդակութեան դիմելէ առաջ Կ. Պոլիս ղրկած է իւր անդամոց մին, Պ. Մոսէս Մէյօհաս, աղերսագիր մը մատուցանելու համար յոտս կայս. գահոյից եւ յանձնաժողովոյ կազմութեան համար հարկ եղած արտօնութիւնը խնդրելու։ Պ. Մէյօհաս մայրաքաղաքս հասնելուն պէս ուղղակի Խախամարանին դիմեց, որ աղերսագիրը կայսերական դիւանին մատոյց։ Վեհ. Սուլթանն իւր անբսպառ բարեգթութեամբ՝ հաճած է իւր անձնական Արկղէն 100 օսմ. ոսկի շնորհել Երուսաղեմի աղքատ հրէից ի նպաստ եւ միանգամայն արտօնած է նպաստամատոյց Յանձնաժողովոյ կազմութիւնը։ Այդ 100 ոսկւոյ դրամը նախորդ շաբթուն Կ. Պոլսոյ Խախամարանին ղրկուեցաւ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

Կայս. հրամանաւ՝ փաստաբան Ա. էֆէնտի Պոլսոյ Ապահովութեան Մնտուկի փաստաբան կարգուած է, պաշտօն ունենալով ձեռնհաս դատարանաց առջեւ ի դատ կոչել Մնտուկի այն պաշտօնեաներն որք վատահութեան դեղծում գործած են։ Ակեհ էֆէնտի իւր դանձելիք գումարներուն 100 ին 7 պիտի ստանայ իբր վարձատրութիւն։

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄՈՒ

Զորս առ հարիւր տոկոսաբեր օսմ. փոխառութեան պարտատոմսից տպագրութիւնն աւարտած է։ Այս պարտատոմսք Սբը Էտկար Վինսենդի, Յակոբ փայլի և Պ. Քայլարտի ստորագրութիւնները կը կրեն։ Այս աշխատութիւն կատարուած է ի Լոնտոն՝ ընդ հսկողութեամբ Սիւլէյման Սուտի էֆէնտիի և Նամիաս էֆէնտիի։ Պարտատոմսք ստորագրուած են նաեւ Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան քարտուղարին կողմէ, Լոնտոնի հրապարակին վերապահեալ մասին համար միայն։ Բարիզի հրապարակին համար պէտք եղած պարտատոմսք անդ պիտի ղրկուին առանց ստորագրութեան, ապահովագրութեան ծախսից խնայողութեան համար։ Այս պարտատոմսից ստորագրութիւնք Բարիզի մէջ պիտի տպագրուին։ Վերջնապէս մաւ բացեալ արժէքթղթոց մէկ մասն Օսմ. կայս. Պանքային յանձնուած է իբր երաշխաւորութիւն իր փոխատուութեանց, սակայն առժամայ մուրհակներու հետ անոնց փոխանակութիւնը յառաջիկայ ամսուն միայն պիտի սկսի։

* * *

Լոնտոնի Ռոյթիր դրամատան կողմէ ներկայացուցիչ մը յառաջիկայ շաբաթ օր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԲԵՌՆԱԿԻՐՔ

Նաւային բեռնակիրներու խնդրոյն համար կայս. հրամանաւ կազմեալ յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարելով, որոշեց այդ խնդրոյ առթիւ բանակցիլ պաշտօնատանց ոմանց հետ և տեղեկագիր մը պատրաստելով, մատոյց Բ. Դրան։

Սոյն յանձնաժողովը կը կազմեն Քաղաքապետ Բլուման պէյ, Ոստիկանութեան Նախարար Նազըմ պէյ եւ Նաւահանգստի վերատեսուչ Տիլավէր փաշա։

Այդ բեռնակիրք, որ շոգենաւերէն ի ցամաք և փոխադրածքաւոր ածուն, ապրանք և այլն կը փոխադրեն, թուով 2000ի մօտ են և կանոնաւոր կազմակերպութիւն մը չունենալով յաճախ վէճեր տեղի կ'ունենան իրենց մէջ։

Պ. ՇԵՎԱՐՃԻ ԴԻՊՔԸ

Նախընթաց թուով ծանուցինք թէ Բէյժիի գլխաւոր քննիչ Պ. Շեվարճ որ քննական պատոյտի մը առթիւ Սամսոն կը գտնուէր, հրաման ստացեր է անմիջապէս մեկնիլ Սամսոնէն՝ Մէսսաժերիի շոգենաւով որ նոյն օրն իսկ ճանբայ կ'ելլէր։ Հակառակ պարագային մէջ բռնութեամբ շոգենաւ պիտի ղրկուէր։ Պ. Շեվարճ այս հրամանին հընհնազանդելով ճանբայ եւած էր եւ երեքշաբթի մայրաքաղաքս հասաւ։ Ըստ տեղեկութեանց Մէնիֆէսթի, Պ. Շեվարճ իւր մեկնման նախորդ իրիկունը երեկոյթի մը կ'երթայ։ Յաջորդ առաւօտուն, Տրապիզոնի կուսակալ Ազի պէյ, որ Սամսոն կը գտնուէր, ընդհ. դատախազը կը ղրկէ առ Պ. Շեվարճ՝ հրաւիրելով զնա իսկոյն մեկնիլ Սամսոնէն։ Այն ատեն Պ. Շեվարճ կուսակալին բընակարանը կ'երթայ, յայտնելու համար թէ Բէյժիի վերաբերեալ կարեւոր գործ մը ունի աւարտելու և արտօնութիւն կը խնդրէ յաջորդ օրը մեկնիլ Կիւբճի ընկ. շոգենաւով, առանց բնաւ միջամտել տալու աւտրիական իշխանութիւնն, որուն իրաւասութեան տակ կը գտնուի։ Կուսակալը չընդունիր Բէյժիի ընդհ. քննիչն ու կրկնել կուտայ իւր հրամանը։

ԴԱՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Յայտնի է թէ Դասապայի երկաթուղւոյ շահագործման պայմանագիրը կը լրանայ մարտ 1ին և կայս. կառավարութիւնը պիտի ստանձնէ զայն։ Սակայն ընկերութիւնը 1,300,000 ոսկւոյ պահանջք մը ունի կայս. կառավարութենէն։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ յանձնաժողով մը պիտի երթայ ստանձնել այդ գիծը, բայց հաւանական է որ, յետ այդ գործողութեան յիշեալ երկաթուղւոյ շահագործումն ընկերութեան թողուի, մինչեւ որ կառավարութեան պարքն հատուցուի։ Ըստ տեղեկութեանց Մէնիֆէսթի, կայսերական Իրատէ մը կը հրամայէ հատուցանել ընկերութեան պահանջքը և կամ համաձայնութեան մը յանգիլ անոր հետ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ՄԻԶՈՑՆԵՐ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր որ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին մայրաքաղաքիս մէջ պատահած հրդեհներու առաջքն առնելու համար եւ հրդեհներէ վնասեալց ալ ամէն կերպ օգնութիւնք ընելու։ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղն եւս օրինաց ծրագիր մը պատրաստած էր, որուն համեմատ հրդեհներէ տուներին և այլ շէնքերուն այրած անձերու պէտք եղածին չափ դրամ տալու և այդ կարգի անձանց շէնքերը շինելու պարտականութիւնը յանձնուած էր Պոլսոյ Ապահովութեան Մնտուկին։ Պետական Խորհրդոյ այս որոշումն ինչպէս նաեւ օրինաց ծրագիրը նախապէս մատուցուած են Բ. Դրան, որ Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, խնդիրը յանձնած էր Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, որպէս զի նախապէս մանրամասնօրէն քննէ Պետական Խորհրդոյ որոշումն ու տրուած օրինաց ծրագիրն և բացորոշ կերպիւ տեղեկագիր մը մատուցանէ, նշանակելով միանգամայն թէ Եւրոպայի մէջ այդ կարգի խնդրոց համար ինչ օրէնքներ կան և ինչ միջոցներ ձեռք կառնուին։

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Պետական Խորհուրդն՝ մայրաքաղաքիս մէջ տուներն ու այլ շէնքերը քարուկիր կառուցանելու և այլ մանրամասնութեանց վրայ խորհրդակցած պահուն, մտադրութիւն յայտնուեր է կալուածական վարկի (Քրէտիթ Ֆոնսիէ) դրամատուն մը հաստատել, հրամայած է որ այդ մտադրութեան իրագործման համար նկատողութեան առնուին հետեւեալ պարագայքայսինքն թէ, շէնք շինողներու համար թէպէտ ածան տոկոսով ստակ գտնելը գիւրութիւն մին է, սակայն այդ գիւրութիւն երկու կերպով կրնայ ըլլալ, մին Պոլսոյ Ապահովութեան Մնտուկին դրամագլուխն աւելցնելով այդ նպատակին գործածել և երկրորդ՝ այնպիսի ընկերութիւն մը կազմել, որուն պայմանները համապատասխանեն տէրութեան օրինաց ու երկրին սովորութեանց եւ ժողովրդեան համար ալ շահաւոր ըլլան, որովհետեւ ասկից առաջ դրամատերաց խումբ մը թէպէտ մենաշնորհ խնդրած էր դրամատուն մը հաստատել, կալուածոց փոխարէն փոխատուութիւններ ընելու համար, սակայն առաջարկեալ պայմաններու մեծ մասը տէրութեան ու երկրին շահուց անհամապատասխան նկատուելով, այդ խնդիրք մերժուած էր։

Կայս. սոյն Իրատէին վրայ պէտք եղածն ի գործ դնելու համար, նախընթաց օր Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեան նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ, ընդ նախագահութեամբ երկրագործական Դրամատան ընդհանուր տնօրէն Վեսիմ Միքայէլ Փարթուգալ էֆէնտիի եւ անդամակցութեամբ առեւտրական ընդհանուր տնօրէն Իսմայիլ պէյի, երկրագործական ընդհանուր տնօրէն Նուրի պէյի եւ նոյն նախարարութեան մասնագէտ խորհրդական Պ. Կալանի։

Ըստ տեղեկութեանց Սաբահ, այդ յանձնաժողով յարմար դատեր է կարուածական վարկի դրամատան մը հաստատութիւնն, որ 2-300 000 ոսկւոյ դրամագլուխ մը ունենայ եւ կառավարութեան կողմէ անուանեալ պատուիրակ մը հսկէ անոր գործառնութեանցը վրայ։ Յանձնաժողովն այդ մտօք տեղեկագիր մը պատրաստելու վրայ է։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց Մէ-ղէ-Զէէի, երուսաղեմյ գաւառին հաշուակալ Բէյմալ էֆէնտի եւ հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Արիֆ էֆէնտի պաշտօնանկ եղած են։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Ս. Պաղը՝ Պոս Թ. պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Պէրութի կուսակալ Ազիզ փաշայի։

Ռումանական կառավարութիւնը Ռումանական Թաֆ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Պուքրէշի օսմանեան դեսպանատան նախորդ գլխաւորական կը-ցորդ հաղարապետ Բէյնան պէյի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

—Իտալական կառավարութիւնը Իտալական Թաֆ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է կայս. պալատան նրուագածուհաց խումբին ուսուցիչ Կու

Ֆ. ՏՈՒԳԶՈՒՆ–ՅՈՎՀԱՆԵՍՅԱՆ 1890

1881 ԱՌԻՏԻՆ 8|20 Ի ԽՈՍՈՒՄՈՒՆ ԻՄՍՏՈՒՄ ՀԱՅԵՐԵՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԽՈՍՔԵՐ

ԺՏՅՈՆ ՎՏՎՈՍՈՂՍԺ ԴՎԵՈՒՅԴՈՆ ՀՂՈԳԴՈՄՈՈ

Գրաբար տարբերակ

Ներածություն

Գլուխ Ա. Ամենայն ոգի գովասանք տուցեն Տեառն

Գլուխ Բ. Զի զարմացան զամենայն զոր գործեաց

Գլուխ Գ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Դ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Զ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Է. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Թ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ժթ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ի. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Իթ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Լթ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Մթ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ն. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Նթ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծա. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծբ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծգ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծդ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծե. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծզ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծէ. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծը. Զի ասեն զոր գործեաց զամենայն

Գլուխ Ծ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒՆ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՄԱՐԷՇԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՑԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի տիւրդին համար մինչեւ կարդ տուժած թուականին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱԾՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի. 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնելու ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գ. տնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Ն. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ իտարէսինէ պուլունան ֆապրիգալաբ լաղմէսի իչուն միւ-պայեա օլունմադ Էրէյլի մատէն քէօմիւրքինն իթմաքնա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամադ իսթէէնլէ-քին թարիքը իլանէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գաւաբ մագամը Սէրաս-քէրի լեվազիմաթ տաիրքսինէ կէլմէ-լերի իլան օլունուր։

4 չուպաթ 1891 878
Նօ. 19 3—3

ԿՈՒՏՈՒՆ ԿԻԻՑՕն հեղուկ մէն եօթն մեծ հիւանդանոցներու, ինչպէս եւ Պրուսէլի, Վիէննայի, Լիսպոնի և այլն մէջ գործածուած են ընդդէմ հարբուխի, պռոնշիթի, ընդարձակութեան, մրթի հիւանդութեանց, որ թիւնի և։

ԿՈՒՏՈՒՆ ԿԻԻՑՕ Իր բաղադրութեամբն ունի Վիշի ջրին յատկութիւնն, և. ս. աւելի կազդուրիչ քան Լաքտոպէպտոն։ Ուստի և նշանաւոր դարման մըն է ընդդէմ ստամոքսի հիւանդութեանց, ինչպէս յայտնի է, խոյծդանէն կ'ելլին ամէնէն ազդու հականէխական դեղերը։ այս պատճառաւ է որ «Կուտուռն Կիւյօ» համաճարակի և տաքերու ատեն զգուշական և առողջապահիկ ըմպելիք մըն է որ կը զգուշցնէ և կը մաքրէ արիւնը։

«Այս պարարտարարար